

Newspaper : Naew Na	Date: 25 September 2016
'HEADLINE' : “มหาพรหมราชินี” พรรณไม้พระราชทานนาม	Page: 6
Section : กีฬา	Column Inch : 57
Circulation : 100,000	PR Value : 128,250

‘มหาพรหมราชินี’ พรรณไม้พระราชทานนาม

พรรณไม้พระราชทานนามในพระนามของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งทรงเป็นแม่ฟ้าหลวงของแผ่นดินไทย พระองค์ทรงมีความสนพระทัยในด้านการอนุรักษ์พรรณไม้ชนิดต่างๆ อีกทั้งทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้อัญเชิญพระนามาภิไธยเป็นชื่อพรรณไม้แต่ละชนิดที่มีการค้นพบครั้งแรกของโลก อาทิ มหาพรหมราชินี (*Mitrephora sirikitiae* Weersooriva, Chalermglin & R.M.K. Saunders) และไมกราชินี (*Wrightia sirikitiae* D.J.Middleton & Santisuk)

อนึ่ง ในปีพุทธศักราช 2559 อันเป็นปีมหามงคลเนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 7 รอบ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ได้ร่วมกับหน่วยงานราชการในจังหวัดนครราชสีมา พร้อมใจกันปลูกต้นมหาพรหมราชินีเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโครงการ “ราษฎรรัฐร่วมภักดี ปลูกมหาพรหมราชินีถวายแม่แห่งแผ่นดิน” โดยปลูกในพื้นที่สถานีวิจัยลำตะคอง รวมทั้งในสถานที่ราชการอื่นๆ เขตจังหวัดนครราชสีมา

มหาพรหมราชินี จัดอยู่ในสกุลมหาพรหม (Genus *Mitrephora*) วงศ์กระดังงา (Annonaceae Family) สำนวนครั้งแรกโดย ดร.ปิยะ เฉลิมกลิ่น สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ.2546 จากอุทยานแห่งชาติแม่สุรินทร์ บ้านห้วยฮี ต.ห้วยปูลิง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน ในระดับความสูง 1,100 เมตร จากระดับน้ำทะเล และเป็นพรรณไม้ถิ่นเดียวของประเทศไทย (Endemic of Thailand) พรรณไม้ในสกุลนี้พบในเมืองไทยโดยประมาณ 8 ชนิด ทั้งโลกมีรายงานพบมากกว่า 40 ชนิด แต่มหาพรหมราชินีเป็นชนิดที่มีขนาดดอกใหญ่ที่สุด ทั้งนี้ มหาพรหมราชินีตั้งขึ้นเพื่อถวายพระเกียรติแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสที่เจริญพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ ในวันที่ 12 สิงหาคม 2547

ลักษณะทั่วไป จัดเป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก ทรงต้นสวย ความสูงลำต้นเมื่อเติบโตเต็มที่ 3-5 เมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาล ใบเดี่ยวเรียงสลับ ผิวใบเรียบเป็นมันทั้งสองด้าน ปลายใบแหลม ดอกเดี่ยว บางครั้งออกเป็นกระจุก มีลักษณะคล้ายโคมคว่ำ ขนาด 8-10 เซนติเมตร จำนวน 6 กลีบ กลีบดอกชั้นนอกสีขาว มี 3 กลีบ ลักษณะกางออก ปลายกลีบโค้งเล็กน้อย กลีบดอกชั้นในสีม่วงแดง มี 3 กลีบ บริเวณปลายกลีบทั้ง 3 เชื่อมติดกัน ดอกมีกลิ่นหอมอ่อนๆ ดอกบานเต็มที่ประมาณ 2-3 วัน

มหาพรหมราชินีถูกนำมาขยายพันธุ์เพื่อปลูกเลี้ยงนอกถิ่นกำเนิด โดยวิธีการเพาะเมล็ด แต่การเพาะเมล็ดค่อนข้างยาก เนื่องจากเมล็ดมีอัตราการงอกต่ำมาก จึงได้มีการขยายพันธุ์โดยวิธีเสียบยอดแทน โดยนำยอดมหาพรหมราชินีมาเสียบกับต้นตอ มะปวน (มะปวนเป็นพืชสกุลเดียวกัน มีเมล็ดมาก งอกง่าย และมีการกระจายพันธุ์ทั่วไป ต้นตอเหล่านี้เป็นต้นกล้าที่ได้มาจากการเพาะเมล็ดจึงมีระบบรากที่แข็งแรง) ต่อมาภายหลังได้มีการปลูกเลี้ยงมากขึ้น จึงเปลี่ยนมาขยายพันธุ์โดยวิธีการทาบกิ่งเพื่อให้ได้ต้นพันธุ์ขนาดใหญ่ สามารถนำไปปลูกเลี้ยงได้เร็วกว่า ทั้งนี้การปลูกเลี้ยงมหาพรหมราชินีต้องคำนึงถึงปริมาณแสงแดด เนื่องจากการปลูกกลางแจ้ง แสงแดดเต็มที่อาจทำให้ใบเหลืองและขอบใบแห้งได้ แต่จะมีเปอร์เซ็นต์การออกดอกมากกว่าการปลูกเลี้ยงในที่ร่ม ส่วนระบบการให้น้ำจัดว่าเป็นปัจจัยหลัก เนื่องจากมหาพรหมราชินีถ้าขาดน้ำจะทำให้ใบร่วง (ผลัดใบ) ทรงพุ่มไม่สวย แต่ถ้าให้น้ำมาก (และเกินไป) อาจทำให้ระบบรากเน่าได้

อย่างไรก็ตามต้องหมั่นตรวจสอบและตัดแต่งกิ่งที่เจริญหรือแตกออกมาจากบริเวณโคนต้นตอทิ้ง เนื่องจากต้นตอเป็นพืชต่างชนิดกับมหาพรหมราชินีดังที่กล่าวมาข้างต้น อาจส่งผลให้ยอดของมหาพรหมราชินีไม่เจริญเติบโตและตายในที่สุด

ดร.อนันต์ พิริยะภัทรกิจ

ฝ่ายเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย